No. 1125 Zaterdag 15 Juli 1905. 22ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaaí

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tree luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 7 Juli.

ANTI-LANDBOUW-FANATIEKEN.

„De Kolonie (Curaçao) telt een aantal „anti-landbouw–fanatieken onder hare leden." Met dit lief complimentje begint het *Koloniaal Weekblad, Orgaan der Vereeniging:* Oost en West, eene beschouwing over Curaçao in haar laatste nummer van Vrijdag 16 Juni jl. Wij hebben altijd gemeend, dat we van het *Koloniaal Weekblad* beschaafde persmanieren zouden kunnen leeren; maar, eilacie, wat zijn wij in onze meening geschokt, sinds wij die laatste beschouwing lazen! „Alle fanatisme is uit den booze", zegt hetzelfde blad eenige regels hooger en wij zijn het daarmede volkomen eens; maar meenen nu toch ook van onzen kant gerechtigd te zijn tot de vraag: Is het nu netjes aan een tegenstander dat booze aan te wrijven? Ofwel wij begrijpen het woord *fanatisme* niet goed, ofwel wij verstaan er iets heel leelijks onder. Wij sloegen er de eerste de beste Encyclopedie eens op na, die ons in handen viel, om te weten, wat wij onder dat woord, waarvoor wij altijd een zekere huivering gehad hebben, moesten verstaan.

Wij lazen met groote verbazing:

> Fanatismus is de naam dien men geeft aan een dweepzieken godsdienstijver, die in vervolgingswoede jegens anderen ontaardt. Ook spreekt men wel eens van staatkundig fanatismus, waarmede men den haat bedoelt, dien eene dweepzieke staatkundige partij jegens andere partijen koestert. Dikwijls staan beide soorten van fanatismus in het nauwste verband.

Aldus lazen wij in de groote Encyclopedie van Winker Prins.

Er is dus godsdienstig en politiek fanatismus. Dat is zeker al erg genoeg. Maar het *Koloniaal Weekblad* vindt nog een derde soort uit: het anti-landbouw–fanatismus. Met bovenstaande definitie voor oogen en deze analogisch en logisch toepassend op landbouw zouden dus anti-landbouw–fanatieken zijn: zij, die tegen de voorstaanders van den landbouw in onze kolonie met vervolgens-woede vervuld zijn. Dat is nog al vrij erg, vindt ge niet, waarde lezer? Of ook zijn die anti-landbouw-fanatieken vervuld met haat dien zij tegen de landbouw voorstaanders koesteren. Dat is ook al niet heel mooi, niet waar?

Doch hoe men de zaak keere of wende, zij is en blijft er altijd eene, die men den eerlijken tegenstander niet moet aanwrijven. Wij zullen ons daarom wel wachten, om de geachte redactie van het *Koloniaal Weekblad,* die zooveel belang in onze Kolonie blijkt te stellen, landbouw–fanatisme te verwijten.

Men gunne ten minste aan anderen het recht, om van eene andere opinie te zijn. Er zijn op het oogenblik twee stroomingen duidelijk merkbaar in onze kolonie. De eene,— en zij wordt gevolgd ook door het „Koloniaal Weekblad," — verwacht van den landbouw voor onze Kolonie alle heil. Deze meening is ook die van onzen geëerbiedigden Landvoogd en van het *Bestuur* van de Curaçaosche Maatschappij, misschien ook van een of anderen planter, begiftigd met eene buitengewone dosis van optimisme of met eene subsidie van het Gouvernement.

De andere strooming, de sterkste, volgt eene andere richting en steunt daarbij op jaren lange ondervinding, ook van de laatste jaren; zij houdt het ervoor, dat men beter deed geen geld meer aan proefnemingen te besteden, daar de uitkomst bewezen heeft, dat er met de penningen der Curaçaosche en Nederlandsche belastingschuldigen nuttiger werk kon verricht worden. Is dat nu fanatisme? Bestaat de meerderheid van onze Kolonialen Raad uit fanatieken? Dat is toch te boud gesproken. Wij zijn er dan ook van overtuigd, dat de Redactie van het *Koloniaal Weekblad* ridderlijk genoeg zal zijn, om dat hoogst onaangenaam woord terug te nemen.

Dikwijls hebben wij gedacht: „kon de Redactie van het *Kol. Weekblad* zich maar eens met eigen oogen van den toestand overtuigen, zij zou wel anders spreken, dan ze nu doet, afgaand op Koloniale Verslagen, of rapporten van de Cur. Maatschappij." Wat toch is er geworden van den mangrove-aanplant? Wat van de cocos–palmen langs de *Salinja*? Wat van de mais–planting en zoovele andere proefnemingen, waaraan duizenden zijn besteed? De Redactie van het *K. W.* vergist zich deerlijk als zij meent, dat de droge periode van de laatste vijf jaren slechts exceptioneel is. Neen, die droogte is hier *Chronisch*. Ook Prof. WENT, zou een heel anderen indruk gekregen hebben, ware hij slechts zes weken langer hier gebleven, gelijk zijn Collega HAVELAAR; het Paradijs, dat Prof. WENT hier aantrof, dank aan het juist op tijd (Oct. Nov.) gevallen water, dank ook aan de buitengewone dankbaarheid van den bodem, was weldra verdwenen, om weer plaats te maken voor de dorheid, waaraan ons oog hier is gewoon geraakt, hoe gaarne wij het anders zouden wenschen.

Men zie dat in Holland toch eens eindelijk in. Er is hier geen onwil of fanatisme in het spel; maar onmacht en onmogelijkheid.

Op één punt kunnen wij het streven de Cur. Maatij. niet anders dan prijzen, en dat is, in zake de bevordering der *vlecht–industrie.* Laat op dat gebied die Maatschappij al hare kracht ontwikkelen; laat ze zorgen, dat de Curaçaosche hoeden een zekeren naam krijgen gelijk de Panamahoeden, dat men in Holland en andere landen spreke van *Curaçaosche* hoeden, die goedkoop, net en solied zijn, dan zal de Cur. My. een hoogst nuttig werk verricht hebben; dan zal zij den dank inoogsten niet alleen van hare leden, maar vooral van de arme bevolking, die nu reeds in het hoedenvlechten haar eenigst, zij het dan ook karig, middel van bestaan vindt. Maar daarvoor is noodig, dat de Cur. Mij. hare cursussen beginne, haar onderwijs uitbreide, de débouchés vermeerdere, de prijzen trachte op eene zekere hoogte te houden, de speculatie bestrijde. Wat in die richting gedaan is of nog gedaan zal worden, waardeeren wij ten zeerste en kan op onzen vollen steun rekenen.

GLADSTONE heeft eens gezegd, dat *hij* aan het menschdom den grootsten dienst bewijzen zou, die het middel zou vinden, om aan de bevolking van het Vereenigd Koninkrijk huis-industrie te bezorgen.

Met dat woord van den grooten Staatsman, wien niemand een helder inzicht in de economische toestanden ontzeggen zal, zijn wij het volkomen eens voor onze kolonie. Laat dan in goede regenjaren de landbouw nog als een aanvulling der welvaart er bijkomen, des te beter. Maar van den landbouw hoofdzaak maken op eene rots, zoo karig door de natuur bedeeld, 't spijt ons het te moeten zeggen, dat is utopiën najagen, dat is illusiën kweeken, die toch nooit in vervulling kunnen gaan.

Wil het *Kol. Weekblad* ons nu ook rekenen tot de anti-landbouw–fanatieken, evenals den Heer GAERSTE en de andere leden van den Kolonialen Raad, die de credieten voor nieuwe proefnemingen afstemden, 't is ons goed; het deert ons niet. Wij blijven dankbaar voor de adviezen, die het *K. W.* aan onze kolonie van uit het verre Holland gelieft te geven; maar wijzen de beschuldiging van fanatisme beslist af. Wij hebben ze niet verdiend.

DE VREDE.

> Zij roepen: Vrede, vrede,
> en er is geen vrede.
>
> ISAIAS.

Weinige weken geleden bracht de telegraaf het hoopvolle bericht, dat het tot vredesonderhandelingen zou komen tusschen de beide mogendheden, die op 't oogenblik in het verre Oosten een strijd voeren op

Feuilleton.

LOSSE GREPEN

— UIT —

CURAÇAO'S VERLEDEN.

X.

Politie-verordeningen uit den ouden tijd.

6. HET WOEST RIJDEN MET PAARDEN.

Men wordt menigmaal beangst, wanneer men paarden en rijtuigen soms in wilde, onbesuisde vaart langs drukke straten, voorbij bochten en kruispunten van wegen, dwars door troepjes schoolgaande kinderen ziet heenvliegen. Toch hoort men slechts zelden van ongelukken. — De liefhebberij om paarden af te jakkeren schijnt al van ouden datum te zijn op ons eiland. Alleen was men er in die dagen een graadje erger aan toe, daar het niet altijd zonder kleerscheuren afliep. Het onderstaande request en het daaropgevolgde plakkaat laat aan duidelijkheid niets te wenschen over.

REQUEST.

Plakkaten 1747
No. 41.

> Aan den Edelen Achtbaren Heer ISAAC FAESCH, gouverneur van Curaçao ende derzelver onderhoorige districten, benevens DESZELFS EDELE HEEREN RADEN des eilands Curaçao &c., &c., &c.

Geven in alle onderdanigheid te kennen de ondergeteekendens alle burgers en opgezetenen dezes eilands, wonende buiten de Steenenpadspoort, dat van tijd tot tijd, de brutaliteit van de zwarten, zoo van vrijen als van slaven, is toegenomen, door het draven en hard rijden met paarden tusschen de huizingen, zoodanig dat sedert een korten tijd diverse ongelukken is toegebracht door het omverrijden der menschen op den weg en te vreezen staat, dat van groote gevolgen zal zijn, zoo daarin niet wordt voorzien. Redenen, die de suppliaanten hebben gemoveerd, zich tot Uwe Edele Achtb: te keeren, onderdaniglijk verzoekenee, zoodanige orders te stellen in het paardrijden tusschen de huizingen zoo op de blanken als zwarten, als Uw Ed. Achtb: naar deszelfs gewone wijsheid en tot voorkoming van verdere gevolgen goedvinden zal te behooren.

'T Welk doende &c.

PIETER VERWITT.
ABRAHAM HANSZ.
WILLEM MARTIJN.
WED. DIEDELOFF.
JACOB JONAST.
JAN VAN D...NCOS
ANDRIES BLOM.
JAN T. VOS.
JACOBUS DE VIJLDER.
DE WEDUWE Wm. CRANEVELT.
JEURIAAN DE POOL JUNIOR.
DE WED. SUSANNA NASERETH.
DE WED. PIETER QUANT.
JAN SMAKZIJL.
CLAAS VISSER.

Dit is het merk ✠ van

de Wede. VAN SWOL.

MARIA COPIUS.
de Wed. NICOLAAS PORICA.
JOHANNA TERENTA YBERGH.
TIMOTHEUS PAESCH.
JACOB COHEN HENRIQUEZ.
ADRIAAN PAS.
ANDRIES BIERKMAN.
JOHa. MARGt. HELMERDINGH.
JACOB LEVY MADURO.
DAVID DE MOLINA.
LODEWIJK WEIJNBERGH.
MATHEUS PRUIJS.
Voor de Wed. HANS JANSZ.
& voor mij DAVID HANSZ.
ISAACQ MONSANTO.
ABRm. MONSANTO.
MARIA MOYAERT WED. TRIBIER.
ELISABETH BEEK.
WED. WILSTER.
JACOB BARENTSZ.
HENDRIK KRUL.
DAVID REDOCH.
MATHIAS SCHOTBORGH
JACOBUS DULIS D. COMBARETZ.

Spoedig daarna verscheen het volgende

leven en dood. 1 Aug. a. s. zullen de gevolmachtigden der beide natiën bijeenkomen te Washington.

Dat bericht was een verademing in de angstige spanning, waarmee de wereld die gruwzame worsteling van twee machtige volken gadeslaat.

Eindelijk dan zou de verwoede kamp, die reeds meer dan een vol jaar aanhoudt en duizenden menschenlevens heeft gekost, worden gestuit.

Slechts schoorvoetend en door den nood gedrongen, als of het den vrede vreest, zoo treedt Rusland toe.

Waarom is Rusland bang van den vrede? Het antwoord op die vraag wordt gegeven door de in de laatste dagen steeds luider uitgesproken meening, dat het *vreest zijn legerscharen in het land te doen terugkeeren wegens de schrikkelijke verbittering, die deze daar moeten meebrengen.*

Wanneer die honderdduizenden, die zonder eenig resultaat de verschrikkelijkste ellende hebben moeten lijden en altijd maar verslagen werden, met hun bitteren wrok in het land terugkeerden, waar toch al zoo algemeene ontevredenheid en verontwaardiging heerscht, dan ligt het voor de hand dat zij den geest van opstand tot in de afgelegenste dorpen van het uitgestrekte land zouden verspreiden. Zij zouden vertellen wat zij geleden en hoe zij steeds te vergeefs gestreden hebben; zij zouden het heerschende systeem aanklagen en met hun jammeren en wonden die aanklacht bezegelen.

Uit deze overwegingen wordt de gevolgtrekking gemaakt, dat men te St.-Petersburg tegen den vrede opziet, omdat men weet welk gevaar de terugkeer der honderdduizenden soldaten met zich moet brengen.

Wat daarvan zij, in geen geval kan de terugkeer van een geslagen leger het crediet van de regeering des lands versterken. Geen van de terugkeerende krijgers zal zeggen: „wij soldaten waren te laf of te lui". Ieder zal de overheid voor den ongelukkigen uitslag van den strijd verantwoordelijk stellen. En in Rusland is al zooveel ontevredenheid opgehoopt, dat het waarlijk zeer bedenkelijk zou zijn, het aantal misnoegden nog met een heel leger van morrenden te vergrooten.

Het zaad, dat de sociaal-democraten, verbitterde liberalen en onderscheiden vertegenwoordigers van het letterkundige Jong-Rusland, zooals Bossjak, Maxim Gorki en anderen hebben uitgestrooid, is reeds tot welige halmen opgeschoten. Want zelfs het Russische hondengeduld heeft eens een einde: er is een grens, waarna men zich niets meer laat welgevallen. „Ik wil leven!" zoo roept in Gorki's boek „Kleinburgers" de dochter des huizes uit. En tegenover de barbaarsche onderdrukking van een verdorven bureaucratie weergalmt het in de breede kringen van het Russische volk: „Ik wil leven."

* *

De tegenwoordige toestand van het Russische rijk levert een afschrikkend voorbeeld, hoe een land *niet* geregeerd moet worden. Vóór alles moet het eerlijk geregeerd worden en dat gebeurt in Rusland niet; zelfs de hoogste ambtenaren, ja de grootvorsten zijn niet vrij van oneerlijkheid. Vervolgens moet een land rechtvaardig geregeerd worden en in Rusland is de onrechtvaardigheid tot stelsel verheven. De orthodoxe kan het er wel uithouden; maar de katholiek, de protestant, de jood gelden maar als Russen tweede klasse. Dezelfde wet, die den arme straft, laat den rijke loopen, want deze heeft tallooze middelen om zich aan den arm van het gerecht te onttrekken.

Ten slotte moet een goed geregeerd land zijn burgers een verstandige mate van vrijheid waarborgen; maar in Rusland heerscht nog minder vrijheid dan in Afrikaansche negerstaten. Het heele regeeringsstelsel is gegrond op despotisme. Despotisch heerscht de tsaar, de gouverneur en de minste ambtenaar. Geen ambtenaar duldt tegenspraak; slechts voor toegestopte roebels heeft men een open hand. De dwingelandij wordt verzacht door omkooping, maar aan deze treurige mogelijkheid heeft de arme niets.

* *

De verscheiden opstanden van studenten, arbeiders, matrozen enz. zijn, uit dit oogpunt beschouwd, zoo niet vergefelijk, dan toch verklaarbaar. De onderdrukte klassen hebben tot leus gekozen „geweld tegen geweld", wat wel niet christelijk is, maar ten slotte toch als noodzakelijk gevolg van het ellendig regeeringssysteem moet beschouwd worden.

De wereldgeschiedenis leert, dat ieder land de revoluties heeft, die zijn regeering verdiende. Uit louter overmoed heeft nooit een volk opstand gemaakt; iedere revolutie was gewoonlijk ten slotte een daad van vertwijfeling. Dat is principieel niet te billijken, maar het is te begrijpen.

En overeenkomstig het woord *gouverner c'est prévoir* weet iedere verstandige — en daarbij rechtvaardige — regeering een revolutie te voorkomen. De Russische regeering is echter noch verstandig noch rechtvaardig. Was zij verstandig, dan had zij het óf niet tot dezen oorlog laten komen, óf zij had er zich beter op voorbereid.

Zij volgde voor Oost-Azië een uitdagende politiek en weigerde Mantsjoerije te ontruimen, ofschoon zij zich bij verdrag daartoe verplicht had. Als een regeering zoo handelt, moet zij tegen alle gebeurlijkheden zijn opgewassen en zich sterk genoeg voelen om elk protest met krachtige hand terug te wijzen. Te St. Petersburg toont men zich echter driest en brutaal zonder tegelijk sterk te zijn.

In grenzenloozen eigenwaan bouwde men er op, dat de verachte „Japs" het nooit zouden wagen, zich tegen het groote Rusland te verzetten. Dezelfde dwaze trots, die de Russische regeering er toe bracht, heel onvoorbereid een strijd met zulke onoverzienbare gevolgen aan te binden, kant zich ook nu tegen het sluiten van den vrede.

't Is schrikkelijk, als men denkt aan de honderdduizenden arme gezinnen, die er onder zullen lijden, aan de brave soldaten, die het onschuldige slachtoffer zijn van een bekrompen politiek. Maar ook de St.-Petersburgsche machthebbers zijn er niet veel beter aan toe: zij leven in duizend angsten: van de vertegenwoordigers van het heerschende stelsel wordt de een na den ander door sluipmoord uit den weg geruimd, en het heeft allen schijn alsof het nog erger worden zal.

Katholieke Wetenschappelijke Vereeniging.

Onlangs vergaderde te Utrecht de „Vereeniging tot het bevorderen van de wetenschap onder de katholieken in Nederland" in eerste algemeene jaarvergadering. Meer dan honderd advocaten, geneesheeren, natuur- en letterkundigen, o. w. eenige priesters, waren uit alle oorden van ons land bijeengekomen. De voorzitter van 't hoofdbestuur, prof. dr. Spronck, hoogleeraar in de faculteit van geneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, opende de vergadering. Z.H.G. zette in een met aangename welsprekendheid voorgedragen openingsrede 't doel der nieuwe vereeniging uiteen. Dit doel ligt besloten in den naam der vereeniging. Z.H.G. riep Gods zegen in over den te ondernemen arbeid. 't Hoofdbestuur werd daarna met zoo goed als algemeene stemmen gekozen, zooals 't zich reeds voorloopig had geconstitueerd. Wij gaven de namen dezer bestuursleden reeds vroeger. Voorzitter van het hoofdbestuur bleef prof. Spronck, secretaris Mr. Dr. Struijcken, penningmeester Mr. Dr. Koolen. De overige 4 hoofdbestuursleden zijn de voorzitters van de vier afdeelingen („faculteiten") der Vereeniging, welke afdeelingen overigens hare eigen besturen behielden, zooals wij ze reeds vroeger mededeelden, behoudens een enkele wijziging. In de algemeene vergadering bleek, dat er 193 leden waren, waarbij nog 23 nieuwe leden op dezen dag aan de uitnoodiging tot 't lidmaatschap hadden gevolg gegeven, dus 216 leden te samen. Na de algemeene vergadering gingen de vier „faculteiten" in afzonderlijke bijeenkomsten in sectie-vergadering. Alle vier herkozen dezelfde afdeelingsbesturen, behoudens een enkele wijziging. Voorzitters werden Mr. Nelissen, rechtsgeleerde afdlg, lid van den Hoogen Raad; Dr. Woltering, geneesk. afd., hoofdinspecteur der volksgezondheid; Prof. Van Swaaij, wis- en natuurkundige afd., hoogleeraar aan de politechnische school te Delft; en Dr. Smit letterk-afd., rector van 't gymnasium te 's-Hertogenbosch.

Van de sectie-vergaderingen was die der geneeskundige afdeeling de belangrijkste. Ongeveer honderd geneesheeren telt die afdeeling, waarvan een vierde aanwezig was. Prof. Spronck stelde een nieuwe belangrijke vergadering der afdeeling binnen kort in zicht, met het oog op de bespreking van 't praeadvies van 't hoofdbestuur der „Ned. Maatsch. tot bev. der Gen." en drong aan op gecombineerde vergadering met de rechtsgeleerde afdeeling. Er werd aangenomen dit voorstel aan de tweede namiddag algemeene vergadering te zullen voorleggen (waar het aangenomen werd). Dr Jorissen vroeg mede namens dr Aussems e. a. of ook de specifiek-katholieke geneeskundige quaesties tot 't terrein der geneesk. afd. zouden behooren. Prof Spronck betoogde dat alles wat tot de medische wetenschap behoort, hier op zijn plaats was. Dr. Hoffman las de motie voor van 't kath. artsencongres van Rome en gaf te kennen dat hij afzag van verdere pogingen om te geraken tot de oprichting van een nationalen Kath. Artsenbond, aangezien deze vereeniging door hare andere afdeelingen en hare geleerde leden-theologen en wijsgeeren nog veel grootscher was in hare medische afdeeling en bijna volkomen ook aan 't doel van 't congres te Rome zou kunnen beantwoorden.

De Voorzitter der afdeeling, dr Woltering, dankte voor dit teeken van eendracht.

In de middag-algemeene vergadering werd een indrukwekkende wetenschappelijke rede gehouden door Mgr Dr Nolens, lid der Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Bijna al wat op katholiek, wetenschappelijk gebied illuster is in ons land, was aanwezig. Wij merkten onder 't gehoor op de heeren prof. Spronck, die weer presideerde; prof. Van Swaay; mr Nelissen, lid van den Hoogen Raad; rechter Van Baer; officier van justitie mr Regout; de kamerleden van den Biesen en Aalberse; prof. Vlaming; pater Vogels enz., en de oudste van 't doktersgeslacht Nuijens, e. m. a.; allen leden der Vereeniging.

Prof. Spronck dankte den heer Nolens voor zijn schoone rede, die met geestdrift werd geapplaudiseerd.

PLAKKAAT.

Plakkaten 1747.

No. 40.

NADEMAAL vele burgers en opgezetenen alhier woonende buiten de *Steenenpadspoort* aan Gouverneur en Raden bij requeste hebben te kennen gegeven, dat van tijd tot tijd de brutalityd van de zwarten, zoo van vrijen als slaven is toegenomen, door het draven en hard rijden met paarden tusschen de huizingen, aldaar staande, zoodanig dat 't sedert een korten tijd diverse ongelukken zijn toegebracht door het omver rijden der menschen op den weg en de dat het te vreezen staat, zulks van swaarder gevolgen zoude konnen worden ende dat deze E: Achtb: Raad noodig geoordeeld hebben, daarinne ten spoedigste voorziening te doen; zoo is 't — dat Gouverneur en Raden bij dezen op het alderernstigste verbieden ende interdiceeren aan allen ende eenen iegelijken, zoo blanken als zwarten, van nu voortaan niet meerder met paarden onordentlijk te jagen ofte hard rijden bij ofte tusschen de huizingen buiten de *Steenenpadspoort* en aan de *Overzijde der haven* in geenderhande maniere op een mulate voor de blanken van vijf en twintig stukken van achten (pesos), ende van een strenge geezeling achter de fortres voor de zwarten, na welken zich een ieder zal hebben te reguleeren, alsoo haar Ed: Achtb: zulks tot voor, koming van onheilen hebben goedgevonden alsoo te behooren.

Ende opdat dit plakkaat des te beter zal worden geobserveerd ende nagekomen, zoo hebben haar Ed. Achtb: tot *Buurtmeesteren* buiten de *Steenenpadspoort* aangesteld de EE. Jan Th. Vos ende Andries Bierkman en voor de *Overzijde* Jeremie du Bernard en Hendrik Aartsen Kool, omme goede toezicht te houden, dat deze Plakkaat niet en worde overtreden ende dat de schuldigen worden gemolesteerd ende gepunieerd, zoo hier voren is gestatueerd geworden.

ALDUS GEARRESTEERD enz. den 3 Maart 1747.

Ter ordonnantie van haar Ed; Achtb: voornoemd,

POTTEY, *Secret.*

Behalve als politieverordening heeft dit request en plakkaat nog andere historische waarde.

1°. Blijkt hieruit de aanleiding en de eerste aanstelling als WIJKMEESTERS (toen BUURTmeesters genoemd,) in de wijken of buurten van *buiten de poort* naar het tegenwoordige Pietermaai en aan de Overzijde.

2°. Op nog iets anders wilde ik de aandacht vestigen. In zijn werkje: *Curaçao en zijne bewoners* beweert of gist A. T. Brusse op bl. 7: „Op „Pietermaai, een smalle strook „gronds langs de zee, ten oosten „van de *Willemstad* gelegen werden „voor het eerst huizen gebouwd omstreeks het jaar 1750. Pietermaai „vormt een breede straat, met groote en kleine huizen aan weerszijden. Deze straat, die van de *Willemstad* af bij het plein vóór het „stadhuis de *Foi-Porta* genaamd, begint......"

Uit de omschrijving blijkt genoegzaam, dat deze auteur den naam van *Pietermaai* toekent aan den weg, vroeger *Het Steenen Pad* geheeten, die van uit de Poort in de richting van *Altona* liep. De naam Pietermaai is eerst van later dagteekening. Brengt men deze woorden van Brusse echter in verband met het bovenstaande request en plakkaat, dan vermoedt men terstond, waarvoor het dienstig was, al de namen der 40 onderteekenaars van het request af te schrijven.

Immers, daaruit blijkt zonneklaar dat reeds in het begin van 1747 *minstens* 40 personen langs *Het Steenen Pad* hun woning hadden. Die personen waren evenmin bewoners van krotten of hutten. Het waren allen *blanken* en zij behoorden tot de *burgerij* en den gegoeden stand van Curaçao. Enkelen hielden een nering of tapperij, zooals de Wede. Susanna Nazareth. Anderen waren scheepskapiteins, o. a. Juriaan de Pool, Claas Visser, Jan Theunis Vos, sommigen behoorden tot den welgestelden koopmansstand, zooals de Monsanto's, Maduro, Henriquez, Redoch, ja zelfs tot de meest aanzienlijke families b. v. Maria Moyaert, de weduwe van Bartholomeus Tribier, in leven Raadslid en eigenaar van de Plantage *Scherpenheuvel*.

Men mag dus veilig aannemen, dat reeds lang vóór 1747 een reeks van nette, deftige huizen aan weerszijden *Het Steenen Pad* begrensden. Wie zich eenige weelde kon veroorloven, vond daar in de onmiddellijke nabijheid der stad en vlak aan zee, volop gelegenheid zijn woning ruimer, frisscher en met meer comfort in te richten, dan binnen den knellenden vestingmuur van Willemstad, met huizen volgepropt, mogelijk was.—De lezer houde deze toelichting in het geheugen voor het artikel in het volgend nummer.

R. E.

De ministers Loeff en Harte Van Tecklenburg (leden) hadden kennis gegeven, verhinderd te zijn om te komen.

's Avonds was er een groot diner, waaraan ongeveer 60 personen deel namen.

Op H. M. de Koningin, op Z. H. den Paus en op 't Doorluchtig Episcopaat, op Prof. Spronck en op meer anderen werd getoost.

Prof. Spronck bracht den eersten toast uit op Koningin, Koningin-Moeder, Prins Hendrik en Vader Pius, onder groote geestdrift.

Want er heerschte geestdrift, vooral ook, toen de oude dr. Nuyens, uit zijn dorpje Ter Aar op zeer hoogen leeftijd, gekomen om 't ideaal zijner jeugd te zien uitgebeeld, met jeugdig vuur zijn „Crescat, floreat" de Vereeniging liet hooren!

De dag van Zondag was een historische dag in de geschiedenis van 't katholicisme in Nederland. Een „electrische centrale" was gevormd, had de feestredenaar, dr. Nolens, terecht in zijne rede gezegd.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Maandagmorgen had te Santa Rosa een plechtig jaargetijde plaats voor wijlen den HoogEerw. Pater A. Frie z. g. Dat de parochianen van Santa Rosa den goeden vader nog niet vergeten waren, bleek zonneklaar bij dit jaargetijde, 't welk werd opgedragen door den Hoogeerw. P. A. Ter Maat, opvolger van Past. Frie, geassisteerd door den ZEerw. Rector Zwijsen, en de Pastoors van Santa Rosa en Montaña. De Kerk, wier altaar geheel gehuld was in rouwversiering, was stampendvol en onder de H. Mis naderden meer dan 400 mannen en vrouwen tot de H. Tafel voor de zielerust van den onvergetelijken overledene. Dat zou reeds een mooi monument zijn, opgericht aan zijne nagedachtenis; want de liefde van parochianen voor hunnen herder is wel het schoonste monument, dat zij hem kunnen oprichten.

Maar wij zouden nog getuigen zijn van de inzegening van een ander monument, dat door zijn vorm en stof eenigzins uitdrukking geeft aan de gevoelens der harten. Midden op het regelmatig aangelegde kerkhof van Santa Rosa is een graf gebouwd voor P. Frie, een waardige tombe voor een groot man. Aan het hoofdeinde verrijst op een afzonderlijk voetstuk een kruis van hardsteen, dat zich hoog in de lucht verheft en wijd zijne armen uitstrekt. Een *Ecce Homo* vormt het midden-medaljon, en op de armen des Kruises leest men de woorden: *O Crux, Salve, Spes unica*. Het geheel, dat is: tombe en kruis, maken een machtigen indruk. Aan het voeteneind is aangebracht een portret van den overledene, dat voor het nageslacht de trekken bewaren zal, van den man die Santa Rosa zoo lief had en er zoozeer bemind werd.

Na de H. Mis trok de menigte naar het kerkhof. Daar werd het kruis plechtig gezegend volgens het *Rituale Romanum* en eene plechtige Respons gezongen. Toen beklom de Pastoor van Santa Rosa de trede rondom de tombe en sprak de ontelbare menigte aan met een van die toespraken, waarvan hij het geheim bezit. Onmiddelijk drongen de gloeiende woorden des herders als pijlen in de harten, zooals de tranen en snikken bewezen, die weldra over het geheele kerkhof weerklonken toen hij hun de liefde van Pastoor Frie herinnerde voor hunne zielen, hunne kinderen, hunne armen, hoe hij wist te weenen met de weenenden, in hun midden kwam sterven, en nu rustte te midden hunner dierbare dooden. De Redenaar dankte al degenen, die hadden medegewerkt tot het oprichten van dit waardige monument, vooreerst den HEerw. P. Vicarius en de leden der Dominicaner orde, door wier vrijgevigheid zulk een monumentaal kruis in Holland kon besteld worden, ook al de werklieden, die er zoo belangeloos hun arbeid toe hadden bijgedragen, niet het minst de waterdraagsters, die van zeer verre in dezen drogen tijd het kostbare water op haar hoofd hebben aangedragen, om toch ook iets te doen voor de nagedachtenis van hem, die zooveel voor hen gedaan had. Eene opwekking om trouw voor hem te blijven bidden en te doen, wat hij hun geleerd had, besloot deze treffende rede, die, uitgesproken met het krachtige stemgeluid en het diepe gevoel, waarover Pastoor Dahlhaus beschikt, verre in het rond weerklonk, niet over de hoofden heenging, doch diep in de harten doordrong, waar zij tranen deed ontspringen, als de staf van Mozes uit de steenrots.

Het kruis werd vervaardigd in de ateliers van H. A. Eeuwens te Nijmegen. Zij die Santa Rosa bezoeken zullen voortaan niet verzuimen een bezoek te brengen aan dit kruis en even neer te knielen, om te bidden voor de zielerust van hem, die in de schaduw van dit kruis den laatsten oordeelsdag afwacht.

Openbare School.

Gisteren was het 20 jaar geleden, dat de Hendrik-School op Pietermaai (of liever *Steenen Pad, Foi Porta*) geopend werd.

In het nummer van 3 Juli der *Cur. Courant* 1885 kon men lezen: „Op den 1sten Juli werden de leerlingen, die voor de nieuwe openbare school zijn ingeschreven in klassen ingedeeld. De school zal op den 15en dezer worden geopend. Ingeschreven tot nu toe 63 jongens en 20 meisjes."

In het nummer van 10 Juli maakte de Schoolcommissie bekend, dat de lessen zouden aanvangen des morgens precies te half negen uur, dat 't schoolgebouw zal geopend zijn vijftien minuten vóór dien tijd, enz. enz.

In het nummer van 17 Juli werden door 't Gouvernement de bekendmakingen opgenomen, houdende de benoeming tot Leeraars: K. Bonzema en A. Brouwer; tot Leerares Mej. A. E. Bruinier. Voorloopig werden werkzaam gesteld Marc Calisch en Mej. M. J. E. Kleyne. Tot Portier werd aangesteld A. C. Jorna.

Wij deelen deze historische bijzonderheden, die nog wel niet van zeer onder datum zijn, mede, omdat aan de viering van dezen verjaardag eenigszins een feestelijk karakter is gegeven. De kinderen n.l. zijn dien dag feestelijk onthaald door het Bestuur der School, daartoe door het Gouvernement in staat gesteld.

R. K. Jongensschool te Pietermaai.

Ook deze school bestaat sinds 1 Juli 20 jaar. Men heeft echter dien datum ongemerkt, d. w. z. zonder feestelijke vieriug laten voorbijgaan, omdat men liever het vijf en twintig jarig bestaan afwacht voor eene feestelijke herdenking. Deze school, welke bij hare oprichting 70 leerlingen telde, heeft er thans ruim 300.

Zij werd begonnen onder de persoonlijke leiding van den Hoog Eerw. Pater C. Reynen, toenmaals Vicarius der P. P. Dominicanen en later Bisschop van Curaçao.

Eene andere herinnering.

Bladerend in een ouden Jaargang van de *Cur. Courant* vonden wij in het nummer van 24 Juli 1885 het volgende, dat onze aandacht trok:

In zijn nummer van den 13den dezer maand bespreekt het officieel Blad *La Opinion Nacional* van Caracas in een artikel getiteld „Welbegrepen Internacionale onzijdigheid" de handelwijze van het Gouvernement van Curaçao in tegenstelling van die van het Gouvernement van Trinidad ten opzichte van de jongste revolutie.

Na eene verwijzing naar de mededeeling van den Venezolaanschen Consul op Curaçao in dat nummer opgenomen, zegt het blad, dat de autoriteiten van dit eiland de strengste onzijdigheid hebben bewaard, toen de stoomboot der revolutie voor deze haven verscheen.

„Hoogst aangenaam" gaat het blad voort, „is het ons van deze gelegenheid gebruik te maken om den Heer Gouverneur der naburige Nederl. Kolonie en andere ambtenaren onder hem staande, recht te doen wedervaren voor de omzichtige rechtvaardigheid, die zij in hunne betrekking tot Venezuela in acht nemen bij de vervulling der ernstige en beteekenisvolle plichten, door het internationaal recht opgelegd."

De handelingen van het Curaçaosche Gouvernement worden verder besproken en herhaaldelijk aan ons Bestuur lof toegezwaaid voor de wijze, waarop het de onzijdigheid heeft weten te handhaven."

Gouverneur was toen ter tijd N. van den Brandhof.

Nieuwe benoemingen.

Nog juist konden wij in ons vorig nummer opnemen de drie belangrijke benoemingen welke den 7en. Juli door den Gouverneur gedaan zijn. De eerste is die van den Heer J. F. Haaijen tot Gouvernements-Secretaris, welke belangrijke betrekking sinds het ontslag van den Heer J. v. Romondt (1 Juni 1905) openstond. Gedurende ruim 3 jaren werd de betrekking waargenomen door Mr. C. S. Gorsira. *De Vrijmoedige* ziet in deze benoeming eene daad van onbetwistbare gerechtigheid van den Gouverneur. Het komt niet in ons op, daar iets tegen in te brengen; toch verwondert het ons, dat *De Vrijmoedige* het noodig acht bij de vorige Besturen eenigszins het tegenovergestelde te veronderstellen. De Heer J. F. Haaijen aanvaarde onzen gelukwensch.

ZEd. wordt als Hoofdcommies ter secretarie en Archivaris opgevolgd door den Heer H. J. T. Boomgaart, die daardoor ontheven wordt van de waarneming der betrekking van griffier van het Hof van Justitie, welke laatste betrekking weder wordt bekleed door haren titularis Mr. C. S. Gorsira. Terwijl wij den Heer Boomgaart gelukwenschen met zijne promotie, veroorloven wij ons tevens een woord van dank te richten aan Mr. C. S. Gorsira, dewijl het vooral aan zijne bemoeiingen te danken is, dat de pers voortaan zoo geregeld in kennis gesteld wordt van al le] Ontwerp-verordeningen, Voorloopige Verslagen, Memoriën van antwoord enz. enz. De pers kan ZEd. daar niet dankbaar genoeg voor zijn.

Ontvangen.

In dank ontvingen wij van het Bestuur der Kolonie:

1e. Eene ontwerp–verordening tot wijziging van de artt. 16—19 der Verordening „houdende herziening der bepalingen voor de oprichting van Kamers van Koophandel en Nijverheid in de Kolonie Curaçao (P. B. van 1905 No. 7.) Blijkens de bij gevoegde *Memorie van Toelichting* heeft dit Ontwerp ten doel eenige wijzigingen aan te brengen in de artt. 16—19 der verordening, ten einde zoowel de toepassing eenigszins te vereenvoudigen, als de redactie te verduidelijken en een ingeslopen tegenstrijdigheid te doen verdwijnen.

2e. Eene ontwerp-verordening tot intrekking der verordening tot heffing eener inkomstenbelasting, vastgesteld 20 Februari 1904. Neemt de Raad deze ontwerp-verordening aan, dan zal dat veel weg hebben van eene zelfexcutie. De Raad toch zal dan verklaren, dat het wenschelijk is zijn eigen gemaakt werk nl. de Verordening van 20 Febr. 1904 te niet te doen. Zal de Raad tot die zelfexcutie bereid zijn?

3e. Eene ontwerp-verordening *tot heffing eener inkomsten-belasting met gelijktijdige afschaffing van de belasting voor de Weerbaarheid*. De uitvoerige memorie van toelichting, die het uitgebreide Ontwerp vergezelt, geeft o. a. het volgende te lezen.

§ 1. Bij brief dd. 4 Juli 1904 litt. A no. 15 werd van den Minister van Koloniën de mededeeling ontvangen, dat van de verordening dd. 20 Februari 1904 tot heffing eener inkomstenbelasting de vernietiging bij Hare Majesteit de Koningin in overweging was.

De belangrijke veranderingen, die het ingediende ontwerp had ondergaan, leidden de Regeering er toe Hare goedkeuring te onthouden.

§ 2. Na de behandeling van het ontwerp in den Koloniaten Raad heeft het bij den ondergeteekende een ernstig punt van overweging uitgemaakt, of hij de na zoo ingrijpende wijzigingen goedgekeurde verordening zouden vaststellen.

Het was toch den ondergetekende gebleken, dat die wijzigingen niet even zoovele verbeteringen konden worden geacht en door de amendeering zelfs bepaalde fouten waren ingeslopen.

Niettemin heeft hij de verordening vastgesteld en ter vernietiging van de mogelijkheid dat de inkomstenbelasting in het Moederland bij de wet zoude worden vastgesteld, den Minister verzocht het daarheen te willen leiden, dat de vereischte goedkeuring zoude worden verleend, daarbij in uitzicht stellende, dat de gewenschte verbeteringen later alsnog zonden worden aangebracht.

§ 3. De Regeering evenwel is van oordeel geweest, dat de afwijkingen van het met Hare voorkennis en goedkeuring ingediende oorspronkelijke ontwerp van dien aard zijn, dat alles zamen genomen, aan invoering van de door den Raad vastgestelde verordening niet kan worden gedacht.

Sommige wijzigingen in het na rijp beraad vastgesteld ontwerp gebracht, bezien bovendien in het licht der beraadslagingen, die daaromtrent geen twijfel over-

laten, gaan volgens de Regeering lijnrecht in tegen den geest van het ontwerp en de bedoeling daarin gelegd, nl. van te zijn eene inkomstenbelasting, geenszins een hoofdelijke omslag of eene eenigszins verbeterde weerbaarheidsbelasting.

Andere wijzigingen, die als technische fouten te beschouwen zijn, stellen eensdeels de opbrengst dezer belasting, die eene vermeerdering van inkomsten beoogt, geheel in de waagschaal en zullen bovendien zeer ongelijkmatige en daardoor onbillijke heffingen tengevolge hebben; anderdeels hebben zij bepalingen in het leven geroepen, die onuitvoerbaar zijn.

Wij geven hierbij ook eene schaal van heffing, insgelijks ontleend aan de Mem. v. Toelichting.

INKOMEN.				Toeneming.	Percentage der toeneming.	Belastingbedrag.	Middencijfer van het inkomen.	Percentage van het middencijfer van het inkomen.
f 800	tot	beneden	*f* 900	100	—	3,0	850	0,353
900	„	„	1,000	100	1,10	4,10	950	0,431
1,000	„	„	1,100	100	1,15	5.25	1,050	0,5
1.100	„	„	1,200	100	1,20	6,45	1,150	0,561
1,200	„	„	1,300	100	1,25	7,70	1.250	0,616
1,300	„	„	1,500	200	1,30	10,30	1,400	0,735
1,500	„	„	1.700	200	1.35	13,—	1,600	0,812
1,700	„	„	1,900	200	1,40	15,80	1,800	0,877
1,900	„	„	2,100	200	1,45	18,70	2,000	0,935
2,100	„	„	2,300	200	1,50	21.70	2,200	0,986
2,300	„	„	2,600	300	1,55	26,35	2,450	1,075
2,600	„	„	2,900	300	1,60	31,15	2,750	1,132
2,900	„	„	3,200	300	1,65	36,10	3,050	1,183
3,200	„	„	3,500	300	1,70	41,20	3,350	1,230
3,500	„	„	3.800	300	1,75	46.45	3,650	1,272
3,800	„	„	4,200	400	1,80	53,65	4,000	1,341
4,200	„	„	4.600	400	1,85	61,05	4,400	1,389
4,600	„	„	5,000	400	1,90	68,65	4,800	1,431
5,000	„	„	5,400	400	1,95	76,45	5,200	1,471
5,400	„	„	5,800	400	2,0	84,45	5,600	1,508
5,800	„	„	6,300	500	2,05	94,70	6,050	1,565
6,300	„	„	6,800	500	2,10	105,20	6,550	1,606
6,800	„	„	7,300	500	2,15	115.95	7,050	1,644
7,300	„	„	7.800	500	2,20	126,95	7,550	1,681
7,800	„	„	8,300	500	2,25	138,20	8,050	1,716
8,300	„	„	9,300	1,000	2,30	161,20	8,800	1,832
9,300	„	„	10,300	1,000	2,35	184,70	9,800	1,864
10,300	„	„	11,300	1,000	2,40	208,70	10,800	1,932
11,300	„	„	12,300	1,000	2,45	233,20	11,800	1,979
12,300	„	„	13,300	1,000	2,50	258,20	12,800	2,017
13,300	„	„	15,300	2,000	2,55	309,20	14,300	2,162
15,300	„	„	17,300	2,000	2,60	31,620	16,300	2,215
17,300	„	„	19,300	2.000	2,65	414,20	18,300	2,263
19,300	„	„	21,300	2,000	2,70	468,20	20,300	2 306
21,300	„	„	23,300	2,000	2,75	523.20	22,300	2.349
		enz.						
f 31,300 — *f*			33,300	2.000	2,75	798,20	32,300	2,471
41,300 —			43,300	2,000	2,75	1,073,20	42.300	2,537
		enz						
f 101,300 — *f*			100,300.	2,000	2,75	2,723,20	102.300	2,662
		enz.						

Het groote principe van eigen aangifte blijft uit het nieuwe ontwerp verwijderd en het princiep van aanslag door eene regeerings-commissie, behouden, echter met dien verstande, dat de Regeering hierop kan terug komen, zoo het blijkt, dat een goede uitvoering der verordening volgens haren geest en bedoeling, niet wordt verkregen

Wij komen natuurlijk op dit hoogst belangrijk ontwerp terug, na het ontwerp in al zijne deelen bestudeerd te hebben. Wij meenen daarmede te beantwoorden aan de bedoelingen van het Bestuur, dat zoo welwillend is aan de pers de noodige bescheiden toe te zenden, met het blijkbare doel, dat dan ook de pers het publiek, den Raad en het Bestuur voorlichte.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 10 Juli 1905, N°. 523, is de heer JAN LOUIS CAREL MONSANTO benoemd tot praktizijn bij het Hof van Justitie in de kolonie Curaçao.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Polider Ansanto, Jesus Arias M., R. Lopez Baralt para José Moreno (aang.), Isaac P. Curiel (aang.) Maraja Confesor, Anibal Diaz R., Nelly Martens, Florans Martines, G. L. Maduro, Joaquin Ruiz (aang), Macedonio Useche, Rosana van de Valle, en een postwissel geadresseerd aan Maraja Confesor.

Waarom niet?

Tot onzen spijt misten wij ook deze week weer in de *Curaçaosche Courant* (Officieel gedeelte) de altijd interressante opgaven over regen, wind, vochtigheid der lucht enz.

Wat den regenval betreft, kunnen wij ons voorstellen, dat die lange rij van nullen niet bemoedigend is; maar zeer verlangend zijn wij te weten, welke de snelheid van den wind geweest is; er zijn toch in Juni dagen geweest, dat er een wind waaide, die op storm geleek.

Geen wonder, dat bij zulk een weer het regenwater schaarsch wordt en betaald wordt met 12½ cent per blik. Het putwater is nog voor 6 cent te krijgen.

Zeer noode ook misten wij den opbrengst der financiën der Kolonie. Het Bestuur denke niet, dat deze belangrijke opgaven niet voldoende de aandacht trekken. Integendeel, er wordt door menigeen een dankbaar gebruik van die opgaven gemaakt.

Droevig ongeval.

Bij het vastmeeren van de *Prins Maurits* is een groot ongeluk gebeurd. De sloep, waarin vier Curaçaonaars den tros naar wal zouden brengen, geraakte bij het achter het schip omvaren onder de schroef, zoodat deze het sloepje geheel en al verbrijzelde en de bemanning groot gevaar liep ook gegrepen te worden. Eén kon ondanks snel te niet aan het gevaar ontkomen: zijn linkerbeen werd onder de knieschijf gebroken en het rechter licht gewond. Hij wist zich boven water te houden en werd evenals de anderen, door de bemanning der *Prins Maurits* en der *Willem III*, die ook in de haven lag, spoedig gered.

De hulp werd zeer vlug verleend. In een oogwenk stopte de boot, werden reddingsgordels en sloepen te water gelaten en waren de beide doktoren bij den gewonde. Een der Curaçaonaars verloor van schrik het bewustzijn, doch kwam na een kwartier uurs weer bij. De andere twee kwamen met den schrik vrij.

(*De Surnamer*)

Scheepvaart.

Van 1 — 15 Juli zijn onze haven binnengeloopen:

Stoombooten	19
Goeletten	14
Bijlanders	17
Totaal	50 schepen.

Slechts eenmaal nl. in de eerste helft van Februari ll. was het aantal binnengevallen schepen minder. Toen beliep het 47. Het aantal goeletten neemt reeds gedurende een maand sterk af, daarentegen wordt het stoombootenverkeer met den dag levendiger. Waaraan dit laatste toe te schrijven?

Advertentien.

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO.